

چشم انداز آینده صنعت بیمه کشور

گفتگو با معاون بانک و بیمه وزیر امور اقتصادی و دارایی

● محمد مظفر خرمی

مصاحبه

صنعت بیمه کشور به رغم پشت سر نهادن تحولات بسیار، همچنان تا کسب جایگاه شایسته خود در بیکره فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی، راه درازی در پیش دارد. مشکلات شرکت‌های بیمه، تنگناها و محدودیت‌های قانونی استفاده از یافته‌های جدید علمی و فناوری و نیز استفاده از ابزارهای خصوصی، از جمله محورهایی هستند که همواره ذهن سیاست‌گذاران اقتصادی و مسؤولان صنعت بیمه کشور را به خود مشغول نموده‌اند.

برای اطلاع از جدیدترین تصمیم‌گیری‌ها و تحولات صنعت بیمه، با معاونت محترم بانک و بیمه وزارت امور اقتصادی و دارایی گفتگویی انجام داده‌ایم. ضمن تشکر از جناب آقای امیراصلانی که وقت خود را در اختیار نشریه قرار دادند، از شما دعوت می‌کنیم به متن این گفتگو توجه فرمایید.

جامعه انجام دهند. اما متأسفانه شرکت‌های بیمه در حال حاضر با وجود بازار وسیع و بکری که برای گسترش بیمه وجود دارد، بعضاً در بازار کوچک موجود به رقابت پرداخته و از صرف وقت و تخصص در برنامه‌ریزی‌های تبلیغی برای توسعه بیمه باز می‌مانند.

بر اساس آخرین اطلاعات و آمار جمع‌آوری شده در سال ۷۷ تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره به طور کلی (زندگی و غیرزندگی) ۶۲۵۵۱۹۲ فقره بوده که از این تعداد ۶۰۴۴۵۹۵ فقره آن مربوط به

منظور ارائه خدمات مطلوب و سهولت دسترسی بیمه‌شدگان و اقشار مختلف مردم به خدمات بیمه‌ای می‌باشد، لذا انتظار می‌رود شرکت‌های بیمه با هماهنگی لازم - که موجب سلامت و تنظیم بهتر بازار بیمه می‌گردد - و با توجه به مصوبات و مقررات مربوطه و پرتفوی بالقوه بازار بیمه، در کنار یکدیگر و هماهنگ با هم، با انجام رقابت سالم که از جمله آن سرویس دهی بهتر به بیمه‌گذاران، سرعت در پرداخت خسارت و ارائه طرح‌های جدید بیمه‌ای است، رسالت خود را در جهت گسترش فرهنگ بیمه در

آسیا: بازار بیمه‌های بازرگانی کشور در انحصار چند شرکت بیمه دولتی است. با توجه به وظایف مهمی که برعهده این شرکت‌ها قرار دارد، به نظر می‌رسد همکاری و هماهنگی آنها در انجام وظایف محوله و همچنین اجتناب از رقابت‌های ناسالم، امری ضروری باشد. به نظر جنابعالی دستیابی به شرایط فوق برای ایجاد فرهنگ مناسب رقابت حرفه‌ای چگونه و با چه ابزارهایی میسر است؟

یکی از اهداف قانونگذار در تدوین قانون اداره امور شرکت‌های بیمه، ایجاد رقابت سالم به

بیمه‌های غیرزندگی و تنها ۲۱۰۵۹۷ فقره آن مربوط به بیمه‌های زندگی بوده است (یعنی حدود ۴ درصد). در مقایسه با بازار جهانی بیمه، ما در بیمه‌های زندگی بسیار کم کار کرده‌ایم به طوری که در این رشته در بین ۸۸ کشور جهان رتبه ۵۴ و در بین ۲۶ کشور آسیایی رتبه ۱۵ را دارا هستیم. با توجه به جمعیت کشور که به طور برآوردی در سال ۷۷ بالغ بر ۶۴ میلیون نفر بوده است، می‌بینیم در این بخش ظرفیت بازار بیمه برای گسترش جای بسیار دارد.

در بیمه‌های غیرزندگی وضع به همین شکل است. به طور مثال تعداد کل بیمه‌نامه‌های آتش سوزی (مسکونی و تجاری) در سال ۷۷ در کل کشور حدود ۶۸۰۲۱۴ فقره بوده، در حالی که طبق برآورد سازمان برنامه و بودجه، تعداد واحدهای مسکونی در سال ۷۷ به تنهایی ۱۱۶۳۲۰۰۰ فقره بوده است. حتی اگر تمام بیمه‌نامه‌های صادره صنعت بیمه در آتش‌سوزی را مسکونی فرض کنیم (که فکر نمی‌کنم به یک‌سوم نیز

برسد) تعداد بیمه‌نامه‌های این رشته به تعداد واحدهای مسکونی موجود در سال ۷۷ بسیار ناچیز است و بازار بیمه در این مورد نیز جای گسترش بسیار دارد. در مورد سایر رشته‌های بیمه از جمله رشته اتومبیل

نیز به چنین نتایجی خواهیم رسید. تعداد بیمه‌نامه‌های صادره در رشته شخص ثالث - که طبق قانون اجباری است - حدود ۲۸۳۱۱۹۳ فقره است و فقط حدود ۶۰

در سال ۷۷ تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره به طور کلی (زندگی و غیرزندگی) ۶۲۵۵۱۹۲ فقره بوده که از این تعداد ۶۰۴۴۵۹۵ فقره آن مربوط به بیمه‌های غیرزندگی و تنها ۲۱۰۵۹۷ فقره آن مربوط به بیمه‌های زندگی بوده است (یعنی حدود ۴ درصد)

درصد اتومبیل‌ها را پوشش می‌دهد و تعداد بیمه‌نامه‌های صادره بدنه اتومبیل حدود ۱۷۸۲۲۰ فقره است که تنها ۶/۳ درصد اتومبیل‌ها دارای بیمه می‌باشند.

آسیا: به نظر می‌رسد با توجه به پیدایش نیازهای جدید بیمه‌ای در جامعه - که روز به روز نیز در زمینه‌های مختلف افزایش می‌یابد - تجدید نظر در مقررات بیمه‌ای برای تطابق و سازگاری این مقررات با واقعیت‌های عصر حاضر، می‌تواند در توسعه و تعمیم بیمه تأثیرات قابل توجهی بگذارد. نظر شما در خصوص چگونگی اصلاح این گونه مقررات

در برداشتن ارکان اساسی حقوق بیمه، به لحاظ محتوای آن جوابگوی تحولات پدیدآمده در صنعت بیمه و نیازهای صنعت بیمه کشور نیست. لذا ضروری است با توجه به تغییر و تنوع فعالیت‌های بیمه‌ای، این قانون مورد بازنگری قرار گرفته و به نحوی تنظیم شود که بتواند نیازهای بیمه‌ای کشور را با توجه به شرایط اقتصادی کنونی تأمین نماید. در این رابطه اصلاح قانون تاسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری نیز ضروری به نظر می‌رسد.

ناگفته نماند که بعد از انقلاب اسلامی در کشور ما بیمه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار گردید و قوانین و تصویب‌نامه‌های متعددی در جهت تأمین و حمایت از بیمه‌گذاران به تصویب رسید در اصول ۳، ۲۱، ۲۹ و ۴۴ قانون اساسی به منظور پی‌ریزی اقتصادی صحیح و عادلانه بر اساس موازین اسلامی، جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت، بر تعمیم بیمه تأکید شده است.

در اصل بیست و یکم، ایجاد بیمه خاص بیوگان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست و در اصل بیست و نهم برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، پیری، ازکارافتادگی، بی‌سرپرستی، در راه ماندگی، حوادث و

چیست؟

قانون بیمه مصوب سال ۱۳۱۶ است و حدود ۶۳ سالی که از تصویب آن می‌گذرد علی‌رغم

سوانح و نیاز به خدمات بهداشتی و درمانی و مراقبت‌های پزشکی به صورت بیمه و غیره نام برده شده است و بر اساس آن و به منظور تحقق

عرضه و فروش بیمه نیاز به تخصص و تجربه دارد، لذا شرکت‌های بیمه می‌بایست دارای شبکه فروش قوی و گسترده، به صورت نمایندگان (حقیقی و حقوقی)، کارگزاران و بازاریابان باشند تا با تلاش خود علاوه بر ایجاد درآمد جدید برای موسسه بیمه، عامل گسترش خدمات بیمه‌ای در سطح جامعه گردند

کارکنان و نمایندگان و همچنین ارائه‌مشاوره بیمه‌ای به موسسات و سازمان‌ها و آشنا نمودن آنها به مسایل بیمه اقدام گردد. هرچند اخیراً شرکت‌های بیمه در مورد آموزش کارکنان خود گام‌هایی برداشته‌اند، لیکن این مقدار کافی نبوده و لازم است آموزش‌های بیمه‌ای در ابعاد وسیع‌تری انجام گیرد. در مورد انعطاف در پرداخت‌های نیروی انسانی با توجه به تخصص آنها، باید بگویم این مسأله همیشه مدنظر بوده و پرداخت‌هایی که به پرسنل شرکت‌های بیمه می‌شود، نسبت به سایر سازمانها در سطح بالاتری قرار دارد.

آسیا: با توجه به این که صنعت بیمه کشور، همانند سایر بخش‌های اقتصادی در بهره‌گیری از سیستم‌های پیشرفته ماشینی

فعالیت بازرگانی - انتفاعی ایجاب می‌کند که این صنعت در جذب نیروی انسانی متخصص و پرداخت‌های خود به نیروی انسانی با انعطاف بیشتری عمل نماید تا از این طریق ضمن بالابردن کارایی و کاهش هزینه‌های تولید که نهایتاً منجر به کاهش نرخ حق بیمه به نفع مردم می‌شود، کیفیت خدمات نیز ارتقاء یابد. به نظر جنابعالی با توجه به دولتی بودن شرکت‌های بیمه چگونه می‌توان شرایط را به گونه‌ای تغییر داد که اهداف مذکور حاصل گردند؟

ارائه خدمات بیمه‌ای با تجهیز منابع و بکارگیری نیروی انسانی متخصص و متناسب با افزایش جمعیت و گسترش شهرها، میسر می‌باشد.

محدودیت استخدام که بر اساس ماده ۶۰ قانون بودجه سال ۶۴ به منظور تعدیل نیروی انسانی دستگاه‌های دولتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید، باعث شد که شرکت‌های بیمه از نظر نیروی انسانی مناسب تحت فشار قرار گیرند. در این مورد لایحه‌ای مبنی بر مستثنی نمودن شرکت‌های بیمه از قانون مذکور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تقدیم مجلس شورای اسلامی گردیده که ان شاء ... با تصویب آن این مشکل رفع خواهد شد. در اینجا لازم است به این نکته اشاره شود که جذب نیروی انسانی با توجه به تخصصی بودن فعالیت‌های بیمه‌ای، به تنهایی کافی نیست و می‌بایست کارکنان صنعت بیمه به طور مستمر آموزش‌های لازم را در انواع رشته‌های بیمه فراگرفته و اطلاعات آنها نسبت به مسایل بیمه‌ای به روز باشد. لذا باید برنامه‌های آموزش حین خدمت مورد نیاز برای کارکنان و کارشناسان در رده‌های مختلف، به منظور ارتقاء کیفی دانش فنی و به هنگام ساختن اطلاعات تخصصی آنها تدوین شده و بر اساس آن نسبت به آموزش

اصول یاد شده قوانین متعددی به تصویب رسید که از جمله آنها می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- قانون بیمه محصولات کشاورزی در سال ۱۳۶۲ به منظور انجام بیمه انواع محصولات کشاورزی، دام، طیور، زنبور عسل، کرم ابریشم و آبریان پرورشی در مقابل خسارت‌های ناشی از سوانح طبیعی و حوادث قهری توسط مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

- تعهدات جانی مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث که از سال ۴۷ تغییری نکرده بود، بعد از انقلاب مستمراً افزایش یافت و در حال حاضر میزان آن تا سقف دیات تعیین شده است.

- تعهدات صندوق تأمین خسارت‌های بدنی نیز در این مدت به تدریج به میزان ۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال افزایش یافته است و اخیراً نیز پیشنهادی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیات محترم وزیران تقدیم گردیده که تعهدات صندوق تا مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰ ریال افزایش یابد.

- از جمله فعالیت‌هایی که به موجب اصل بیست و نهم قانون اساسی توسط شرکت‌های بیمه انجام شده است، بیمه حادثه دانش‌آموزان، دانشجویان، مسافرین اتوبوس‌ها، قطارها، بیمه‌های مازاد درمانی، طرح‌های جدید بیمه‌های عمر، بیمه عمر و حوادث کارکنان دولت و بیمه عمر و حادثه بازنشستگان می‌باشد.

- توسعه بیمه‌های مسؤولیت نیز طی سال‌های پس از انقلاب کاملاً چشمگیر است. در این مورد می‌توان به بیمه مسؤولیت پزشکان و بیمه مسؤولیت متصدیان حمل و نقل داخلی اشاره نمود.

آسیا: ماهیت فعالیت بیمه به عنوان یک

در شرایط مطلوبی نمی‌باشد، توصیه جنابعالی برای توسعه و استفاده از روش‌های نوین به منظور کاهش هزینه‌های تولید و افزایش ظرفیت اجرایی شرکت‌های بیمه چیست؟

یک شرکت بیمه برای حضور فعال در بازار سرمایه نیاز به کسب اطلاعات معتبر و دقیق در سطح داخلی و خارجی دارد تا بر اساس آن نه تنها منابع مالی خود را تجهیز و تقویت نماید، بلکه سهم بیشتری از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد. با وجود بودجه نسبتاً سنگینی که در چند سال اخیر جهت بهره‌گیری از سیستم‌های رایانه‌ای به شرکت‌های بیمه اختصاص یافته است، متأسفانه صنعت بیمه کشور در استفاده از سیستم اطلاعاتی مکانیزه به کندی عمل می‌نماید، توصیه می‌شود شرکت‌های بیمه برای حضور فعال در اقتصاد کشور هرچه سریعتر ضعف‌ها و کمبودهای خود را در مکانیزه کردن عملیات بیمه‌ای جبران نمایند.

قانون بیمه مصوب سال ۱۳۱۶ است و حدود ۶۳ سالی که از تصویب آن می‌گذرد علی‌رغم دربرداشتن ارکان اساسی حقوق بیمه، ضروری است با توجه به تغییر و تنوع فعالیت‌های بیمه‌ای، این قانون مورد بازنگری قرار گرفته و به نحوی تنظیم شود که بتواند نیازهای بیمه‌ای کشور را با توجه به شرایط اقتصادی کنونی تأمین نماید

آسیا: همانطور که استحضار دارید در اکثر کشورهای جهان، بخش عرضه و فروش بیمه توسط نمایندگان و کارگزاران انجام می‌گیرد. بدین ترتیب ضمن ایجاد اشتغال جدید در جامعه و پیشگیری از انتقال هزینه‌های آن به بخش دولتی، سرعت توسعه نیز افزایش می‌یابد. نظر جنابعالی در مورد استفاده صنعت بیمه از این روش برای توسعه فعالیت‌های این صنعت چیست؟ خصوصاً این‌که با توجه به اصل «۴۴» قانون اساسی شاید بتوان ادعا نمود، یکی از مطلوب‌ترین روش‌های استفاده از بخش خصوصی

در توسعه فعالیت‌های بیمه‌ای از این طریق میسر باشد.

عدم توسعه شبکه فروش شرکت‌های بیمه متناسب با افزایش فعالیت‌های بیمه‌ای و گسترش جمعیت یکی از مشکلات کندی توسعه صنعت بیمه کشور است.

عرضه و فروش بیمه نیاز به تخصص و تجربه دارد، لذا شرکت‌های بیمه می‌بایست دارای شبکه فروش قوی و گسترده، به صورت نمایندگان (حقیقی و حقوقی)، کارگزاران و بازاریابان باشند تا با تلاش خود علاوه بر ایجاد درآمد جدید برای موسسه بیمه، عامل گسترش خدمات بیمه‌ای در سطح جامعه گردند.

در سال ۷۷ تعداد نمایندگی‌های کل صنعت بیمه حدود ۲۰۰۰ بوده که این تعداد هرچند نسبت به سال ۵۷ که ۶۰ نمایندگی در کل کشور داشته‌ایم، رشد زیادی داشته است، اما به نسبت افزایش جمعیت و توسعه فعالیت‌های بیمه‌ای تعداد آنها بسیار کم است و می‌بایست بستر کار به نحوی آماده شود تا تعداد بیشتری افراد علاقمند جذب شبکه فروش شرکت‌های بیمه در سراسر کشور گردند. این امر موجب می‌شود تا اولاً هزینه‌های اضافی برای شرکت بیمه ایجاد نشود. ثانیاً گسترش هرچه بیشتر شبکه به توسعه فرهنگ بیمه مدد می‌دهد. ثالثاً با ایجاد مشاغل جدید برای افراد واجد شرایط به امر اشتغال کمک می‌کند.

برای بوجود آوردن چنین بستری می‌بایست ضمن تسهیل در شرایط بکارگیری نمایندگان و کارگزاران رابطه حقوقی بین آنها با شرکت‌های بیمه و بیمه مرکزی ایران به نحوی تدوین و تصویب گردد که حق و حقوق این گروه از شبکه فروش حفظ شود، به طوری که واقعاً خود را عضو خانواده صنعت بیمه کشور احساس کنند.

